

פּרַחֵי כַהוֹנָה הַנְּמַצָּאִים שֶׁם, וּלְכֵן מְגַלַּחַת הִיא כַּמְדִּינָה בַּמְקוֹם צְנוּעַ, וְלֹא יִרְאוּהָ פְּרַחֵי כַהוֹנָה.

אָמְרוּ לוֹ חַכְמַיִם לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי:

לְדַבְרִיךָ — פּוֹטָה תּוֹכִיחַ, כְּלוֹמֵר: סוּטָה תּוֹכִיחַ שְׁלֹא כְּדַבְרִיךָ:

דַּכְּתִיב בָּהּ: "וְהַעֲמִידָה לִפְנֵי ה'", וְהֵינּוּ שְׁמַעְמִידָה בְּשַׁעַר נִיקְנוֹר, וְלֹא חֵיִשְׁיָנָן שְׁמָא יִתְגַּרְרוּ בָּהּ פְּרַחֵי כַהוֹנָה.

אָמַר לְהֵן:

אֵינּוּ דוֹמָה, כִּי זֶה — הַנְּזִירָה — כּוֹחֶלֶת אֵת עֵינֵיהָ וּפּוֹקֶסֶת [קוֹלְעֶת] אֵת שַׁעְרָה.

וְאֵילוּ זֶה — הַסּוּטָה — אֵינָה כּוֹחֶלֶת וּפּוֹקֶסֶת, אֲלֵא עוֹמְדַת שֶׁם דֶּרֶךְ נִיוּל, וְכִמוּ שֶׁשְׁנֵינּוּ [סוּטָה ז ב]: "וְאַחַר כֵּךְ מְבִיא חֶבֶל מִצְרֵי וְקוֹשְׁרוֹ לַמַּעֲלָה מִדִּידָה".⁽¹⁾

זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", שְׁבַה־כִּרַח אֵין הַכוּוֹנָה כְּפִשׁוּטוֹ כִּי דַבֵּר פִּשׁוּט הוּא, שֶׁהֵרִי דֶּרֶךְ בְּזִיוֹן הוּא, לְלַמֵּד הוּא בֹּא:

כֹּל שֶׁאֵין פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד⁽¹⁶⁾ פֶּתוּחָה, אֵינּוּ מְגַלַּח.⁽¹⁷⁾

רַבֵּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אָמַר:

זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", הוּא כְּפִשׁוּטוֹ, שִׁיגְלַח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד.⁽¹⁸⁾

וּמָה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", וְלֹא אָמַר: "וְגִלַּח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד אֵת רֹאשׁ נְזוּרֵי", הוּא בֹּא לְלַמֵּד שֶׁהַנְּזִיר בְּלִבְד מְגַלַּח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד, וְלֹא נְזִירָה מְגַלַּחַת פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד.

וְטַעַם הַכְּתוּב הוּא, מִשּׁוּם שֶׁאֵם תְּגַלַּח הַנְּזִירָה בְּפֶתַח אוֹהֶל מוֹעֵד, יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יִתְגַּרְרוּ בָּהּ

מה-ב

וּלְפִי מָה שֶׁכְּתַבּוּ תּוֹסֵפוֹת [לְקַמֵּן מִז א, הוֹבָא לְעֵיל בְּהַעֲרָה], שֶׁלְּדַעַת רַבֵּי אֲלִיעֶזֶר אֵינּוּ מְגַלַּח אֲלֵא כִּשְׁהַקְרִיב כֹּל הַקְּרִבּוֹת כּוֹלֵם, אִם כֵּן יֵשׁ לּוֹמֵר דְּרַבֵּי אֲלִיעֶזֶר לְשִׁיטְתּוֹ [אָף אִם נִגְרוּס בְּמִשְׁנָה "רַבֵּי אֲלִיעֶזֶר"], שֶׁהֵרִי אֵי אֲפֻשֵׁר לְפָרֵשׁ שֶׁכְּתוּב בֹּא לּוֹמֵר שֶׁהוּא מְגַלַּח עַל הַשְּׁלֵמִים, כִּי מִמָּה נִפְשֵׁךְ, אִם הֵבִיאֵם בְּאַחְרוֹנָה אֵין צְרִיךְ כְּתוּב לְזֶה, וְאִם הֵבִיאֵם תַּחֲלִילָה הֵרִי אֵינּוּ מְגַלַּח עֲלֵיהֶם, וְלִכֵּן פִּירֵשׁ, שֶׁהַכְּתוּב בֹּא לּוֹמֵר שִׁיגְלַח בְּזִמְן שֶׁאוֹהֶל מוֹעֵד פֶּתוּחָה.

18. עַל פִּי פִירוּשׁ הַרַ"שׁ, רֵאָה שֶׁם; וּב"קֶרֶן אוֹרָה" כְּתַב שֶׁאֵינּוּ מוֹכֵרֶת, רֵאָה שֶׁם.

1. כֵּן כְּתַבּוּ הַתּוֹסֵפוֹת; וְרֵאָה עוֹד בְּמִשְׁנָה שֶׁם: "הִיתָה מִתְּכֶסָּה בְּלִבְנֵים מְכַסֵּה בְּשַׁחֲוִירִים, הִיא

16. בְּרַמְב"ם [נְזִירוֹת ח ג] מְבֹאֵר, דֵּהֵינּוּ פֶּתַח הַעֲזֵרָה, וְה"מִנְחַת חִינּוּךְ" בְּמִצְוָה שַׁעַז [אוֹת יג בְּנִדְמ"ח], תִּמָּה עַל זֶה, כִּי "פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד" בְּכֹל מְקוֹם הֵינּוּ דִלְתוֹת הַהֵיכָל וְלֹא דִלְתוֹת הַעֲזֵרָה.

17. לְפִי הַנּוֹסַחאוֹת הַגְּרוּסִים בְּמִשְׁנָה: "רַבֵּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר לֹא הִיא מְגַלַּח אֲלֵא עַל הַחֲטָאֵת", לְכַאוּרָה נִרְאָה שֶׁרַבֵּי אֲלִיעֶזֶר לְטַעְמִיהָ שֶׁאֵינּוּ דוֹרֵשׁ "פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד" לְגִילּוּחַ עַל הַשְּׁלֵמִים, וְלִכֵּן פִּירֵשׁ אֵת הַפְּסוּק בְּאוֹפֵן אַחֵר, קֶרֶן אוֹרָה; וְכֵן מְבֹאֵר בְּפִירוּשׁ הַרַ"שׁ, שֶׁשְׁתֵּנָא זֶה סוֹבֵר שֶׁאֵינּוּ מְגַלַּח אֲלֵא עַל הַחֲטָאֵת; [וְרֵאָה שֶׁם ב"קֶרֶן אוֹרָה" מָה שֶׁהַעִיר בְּזֶה מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם; וְדַבְּרֵי בְּזֶה תְּלוּיִים בְּהַבְנַת שִׁיטַת הַרְמַב"ם שֶׁנִּזְכָּרָה בְּהַעֲרָה לְעֵיל].

מתניתין:

במה דברים אמורים שהוא משלח תחת הדוד, בתגלחת הטהרה.

אבל בתגלחת הטומאה, לא היה משלח תחת הדוד, שלא תלה הכתוב נתינת שער תחת הדוד אלא בתגלחת נזיר טהור.

רבי מאיר אומר:

הכל – בין טהורים שגילחו בירושלים בין טהורים שגילחו במדינה, ובין טמאים – משלחין תחת הדוד, חוץ מן הטמא שגילה במדינה⁽³⁾ בלבד, שאינו משלח תחת הדוד מפני ששערו נקבר.⁽⁴⁾

משנתנו ממשיכה בסדר תגלחת הטהרה, שהתחילה בה המשנה הקודמת, שנתבאר בה הקרבנות שהוא מביא, ותגלחת הנזיר מתי היא נעשית; ועתה מבארת המשנה מה נעשה בשיער:

אחר שנתגלח הנזיר, היה הנזיר נוטל את שער ראש נזרו, ומשלח אותו תחת הדוד [הכלי שמתבשל בו הבשר] של השלמים.

ואם גילה במדינה, מחוץ לירושלים,⁽²⁾ לא היה משלח תחת הדוד.

אף בדבריהם מבואר שלכתחילה אינו מגלח במדינה אלא בירושלים דאחני לזה פשטא דקרא. ובשם הגר"ז כתבו לתמוה על לשון הרמב"ם, מנין לו שאינו מגלח לכתחילה אלא בעזרת נשים.

וראה בסוף הסוגיא בברייתא שהובאה שם: "הכל לא היו משלחין תחת הדוד חוץ מן טהור שבמקדש מפני שנעשית כמצותו", ובדברי המפרש ובהערה שם.

3. יש להסתפק אם "מדינה" שהזכיר רבי מאיר גבי נזיר טמא היינו נמי חוץ לירושלים כמו "מדינה" גבי נזיר טהור שהזכיר תנא קמא [לדעת התוספות שלפנינו], או שמא דוקא גבי טהור שהוא משלח תחת דוד השלמים המתבשלים בירושלים, לכן מקום שילוחו הוא בירושלים ולא דוקא בעזרה, אבל הטמא שהוא משלח תחת דוד של קדשי קדשים המתבשלים בעזרה, יש לומר שאינו משלח אלא בעזרה; וראה תוספות ד"ה רבי מאיר כמה שנדפס במוסגר, ובהגהות מהר"ב רנשבורג שם.

4. בתוספות נתקשו: דין זה מנלן; וראה אריכות בכיבור שיטת רבי מאיר ב"קראן אורה".

עליה כלי זהב וקטליאות נזמים וטבעות מעבירין ממנה כדי לנוולה", ובכלל זה שאינה כוחלת ופוקסת.

2. כתב המאירי בשם התוספות: "שאם גילח במדינה לא היה משלח, רצה לומר תחת הדוד, כלומר שלא מצינו שילוח אלא למגלח בעזרה רצה לומר בעזרת נשים דלהכי אחני פתח אוהל מועד", [ולשון התוספות שלפנינו אינו ברור, ראה בזה ב"ארזי הלבנון"], וראה היטב בסוף הסוגיא "מפני שגילח כמצותו" ובהערה שם].

ומה שכתב המאירי בשם ש"מדינה" היינו חוץ למקדש, הנה בתוספות שלפנינו מבואר ש"מדינה" היינו חוץ לירושלים; ומבואר עוד בתוספות שלפנינו טעם נוסף שאינו משלח אם גילח במדינה, ומשום שהוא מחוסר הבאה מחוץ לירושלים והתורה אמרה "ולקח ונתן" שאינו מחוסר הבאה אלא לקיחה ונתינה.

ב. כתב הרמב"ם [נזירות ח ג]: "והיכן מגלח שערו בעזרת הנשים שהיתה שם בקרן מזרחית דרומית וכו' ואם גילח במדינה יצא", ומבואר שלכתחילה אינו מגלח במדינה אלא בעזרה, וראה מקור דברי הרמב"ם ב"כסף משנה"; ולפי הבנת ה"באר משה" בדברי התוספות שלפנינו,

גמרא:

אמר תירץ רבא, הכי קאמר: (8)

ואם נזיר טמא (9) משלח את שער ראשו תחת הדוד של אשם, יצא. (10)

מפרשת הגמרא: מנא הני מילי?

מנין שהוא נותן מרוטב השלמים על השער קודם שהוא משלחו תחת הדוד?

אמר רבא, אמר קרא:

"ולקח את שער ראש נזרו, ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים", ולא היה לו לומר אלא: "ונתן על האש אשר תחת השלמים".

ויתור "זבח" בא ללמד: מזבחו — יהא תחתיו [תחת השלמים יהיה מן הזבח]. ובהכרח רוטב הוא, היות שאת הזבח עצמו

שנינו במשנה: היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד:

תנו רבנן:

ואחר כך (5) נוטל את הרוטב (6) של השלמים, ונותן על שער ראש נזרו, ומשלח את השער תחת הדוד של שלמים.

ואם שילח את השער תחת הדוד של הטאת ואשם — יצא. (7)

ותמזהה הגמרא: והרי הבריייתא עוסקת בנזיר טהור שהוא מביא שלמים, ואם כן תיקשי: אשם בנזיר טהור, מי איכא [וכי יש אשם בנזיר טהור]?! והיאך אמרו בבריייתא שאם שילח תחת הדוד של האשם יצא?!

ב. בחזון איש [אבן העזר קמא ו] נסתפק: יש לעיין אם נתן מרוטב החטאת תחת הדוד אי קיים בזה מצות נתינת הרוטב, וכן יש לעיין בנותן מרוטב השלמים תחת החטאת, וכן יש לעיין אם נתן מרוטב החטאת תחת דוד השלמים.

8. ראה שיטה מקובצת בשם ה"ר עזריאל, ויש שם שיבושי לשון.

9. בפשוטו, כוונת רבא לפרש ברייתא זו כרבי מאיר דמשנתנו, שנזיר טמא משלח תחת הדוד, אך ראה ב"שיטה מקובצת" בשם ה"ר עזריאל, ובלשון הרמב"ם [נזירות ו יד] וב"קרבן אורה".

10. בפשוטו משמע, שלכתחילה אינו משלח תחת הדוד של האשם, ובהכרח דהיינו תחת החטאת, ולא נתבאר למה לכתחילה משליך הוא תחת דוד החטאת; וראה "שיטה מקובצת", ובלשון הרמב"ם [נזירות ו יד], וב"קרבן אורה" בד"ה אמר רבא ובד"ה מאי זבח.

5. כתב הרא"ש: "סיומא דבריייתא הוא", כלומר: שלפני כן קתני בבריייתא סדר כל המעשים, ומסיק "ואחר כך וכו'"; ובתוספות ד"ה נוטל משמע קצת שהם גורסים: "והוא נוטל מן הרוטב".

6. כלומר: "מן הרוטב" ולא כולו, רמב"ם נזירות ח ב, וכן נראה בתוספות ד"ה נוטל.

7. א. כתב ב"מנחת חינוך" מצוה שעז [אות יג בנדמ"ח]: "ונראה דמה שמבואר לענין השליך השער תחת החטאת יצא, דנראה דאם לא השליך תחת האש כלל לא יצא, זה אינו רק למצוה, אבל לעיכוב אפילו לא השליך כלל אינו מעכב, דכל התגלחת אינו מעכב", ויש ללמוד מלשונו שלשיטת רבי אליעזר - לקמן מו א שאינו שותה יין עד אחר המעשים כולם - גם השילוח מעכב; וכן לשיטת הרמב"ם שאסור לשתות יין עד אחר המעשים כולם, היינו נמי עד אחר השילוח.

לחטאת ואשם הוא דאתא [לרבות חטאת ואשם הוא בא], ולא נלמד מכאן שהוא נותן מן הרוטב תחת הזבח!?

ומשנינן: אם כן, לימא קרא "שלמים זבח".

מאי "זבח השלמים", למה הסמיך הכתוב "תחת" ל"זבח"? —

בהכרח שמע מינה תרתי [את שתי הדרשות].

תנו רבנן:

הכל, בין טהורים ובין טמאים, היו משלחין תחת הדר.

חויז מטמא שגילה במדינה, מפני ששערו נקבר, דברי רבי מאיר. וכמו שאמר במשנתנו.

רבי יהודה אומר: (12)

טהורים כאן וכאן, במקדש ובמדינה, (13) היו משלחין.

ואילו טמאין כאן וכאן, לא היו משלחין.

וחכמים אומרים:

הכל לא היו משלחין תחת הדר, חויז מן טהור שגילה במקדש, מפני שנעשה כמצותו, שגילה במקדש כמצותו. (14)

אי אפשר לשרוף כל זמן שהוא ראוי לאכילה. (11)

למדנו בברייתא: ואם שילח תחת הדר של חטאת ואשם — יצא.

ומפרשת הגמרא: מאי טעמא? והרי בכתוב לא מצאנו אלא אש אשר תחת זבח השלמים!?

כי אמר קרא: "זבח", מיותר הוא. כי היה לו לומר "אשר תחת השלמים", ולכך ייתרו הכתוב כדי ללמד שכל זבח במשמע, לרבות את החטאת בנוזר טהור ואשם בנוזר טמא.

ומקשינן: והא אפיקתיה להאי "זבח" לרוטב [והרי כבר למדנו מיתור לשון "זבח" שהוא נותן מן הרוטב, כדלעיל], ושוב אין כאן יתור לשון לחטאת ואשם!?

ומשנינן: אם כן, שלא בא "זבח" לרבות אלא שיהא נותן מן הרוטב, לימא קרא "מרוטב השלמים". לא היה לו להזכיר לשון "זבח", שהרי אינו נותן מן הזבח עצמו אלא מרוטבו.

מאי "זבח", מדוע אמר הכתוב לשון זבח?

—

אלא, שמע מינה, שהוא בא לרבות חטאת ואשם.

אך עדיין יש להקשות: ואימא כולה "זבח"

11. רא"ש.

14. א. נתבאר על פי המפרש, ומבואר שעיקר מצותו לדעת חכמים הוא לגלח במקדש, והטעם הוא משום דמקרא אינו יוצא מידי פשוטו לגמרי; וכתב המפרש, ששיטת חכמים היא

12. שיטת רבי יהודה היא שיטה שלישית, ולא נזכרה במשנתנו.

13. נתבאר על פי התוספות כאן, וראה מה

מתניתין:

להתבשל, ונתן שערו תחת הדוד, ונגמר
בישולן, או שליכתן⁽¹⁵⁾ —

ולאחר מכן, היה הכהן נוטל את הזרוע
הבשילה מן האיל של השלמים, וכן נוטל
הכהן חלת מצה אחת מן הסל,⁽¹⁶⁾ ורקיק מצה
אחד,⁽¹⁷⁾ ונותן על כפי הנזיר,⁽¹⁸⁾ ומניפן.

משנתנו ממשיכה בסדר "תגלחת הטהרה",
אחר שנתבארו במשניות הקודמות הקרבנות
שהוא מביא וסדר תגלחתו; ומבארת:

היה מבשל את השלמים, או שולקן [בישול
יתר], כלומר: אחר שנתן הנזיר את השלמים

15. נתבאר על פי המאירי.

16. לשון המשנה הוא על פי לשון הכתוב:
"ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל וחלת
מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד", והלשון
משמע, שחלת המצה היתה מונחת בסל ואילו
הרקיק לא היה מונח בסל, וכן משמע קצת גם
לשון הכתוב "וסל מצות סולת חלות בלולות
בשמן, ורקיקי מצות משוחים בשמן", ואם היה
סל מצות קאי גם על הרקיקים, כך היה לו לומר:
"וסל מצות סולת חלות בלולות בשמן ורקיקים
משוחים בשמן", ולא היה צריך לחזור ולומר:
"ורקיקי מצות משוחים בשמן", שהרי כבר
אמר: וסל מצות.

אבל ברמב"ם [נזירות ח א] מבואר, שהיו כל
החלות והרקיקים בכלי אחד, ובכסף משנה כתב
מקור לדברי הרמב"ם מן הכתוב "ואת האיל
יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות", והיינו,
דזה בהכרח קאי על כל המצות שמביא, כי מכאן
נלמד ששחיטת השלמים מקדשת את הלחם.

17. כן צריך לומר.

18. כתבו כאן בשם הגרי"ז, שהנתינה על כפי
הנזיר הוא דין בפני עצמו, ואינו כחלק ממעשה
התנופה, ראה שם הוכחתו, [וכן משמע מלשון
הרמב"ם — נזירות ח ה — "שמשיזרק עליו
אחד מן הדמים הותר, אף על פי שלא נתן על
כפיו ולא הניף"].

שיטת תנא קמא במשנתנו, וולכאורה היינו משום
שהוא סובר ש"מדינה" האמורה במשנתנו -
שאינה משלח בה הנזיר הטהור - היינו ירושלים
[וכשיטת המאירי שהובאה לעיל בהערה], ואינו
משלח אלא כשגילח במקדש.

ואולם לכאורה לשיטת התוספות שפירשו
בדעת תנא קמא שהטהור משלח אפילו כשגילח
חוץ למקדש ובלבד שיגלח בירושלים, אם כן
בהכרח שדעת חכמים בברייתא המחלקים בין
מקדש לחוץ למקדש היא שיטה רביעית, ודבר
זה רחוק הוא, כי מנין לתוספות להמציא שיטה
רביעית, והרי יש לומר כהמפרש.

ולדעת ה"קרון אורה" [במשנתנו ד"ה ואם],
"מקדש" הנזכר בדברי חכמים היינו ירושלים
לדעת התוספות, ואף לדעתם דעת תנא קמא
שבמשנתנו היא היא דעת חכמים שבברייתא.

ב. כתבו התוספות בדעת רבי יהודה שאמר
"כאן וכאן" דהיינו "במקדש ובמדינה", ומה
שלא פירשו "בירושלים וחוץ לירושלים"
ולאפוקי מתנא קמא של משנתנו, היינו משום
שלדעת חכמים בברייתא זו יש חילוק בין מקדש
לחוץ למקדש, ולכן כתבו שלדעת רבי יהודה אין
חילוק; וקצת משמע מדבריהם שרבי מאיר
המחלק בטמא בין מדינה לחוץ למדינה היינו
בין מקדש לחוץ למקדש, שאם לא כן היה להם
לפרש את דברי רבי יהודה שהוא בא לאפוקי
מרבי מאיר שקדם לו בברייתא וחילק בין
ירושלים לחוץ לירושלים, וראה איסתפקתא בזה
בהערה במשנה.

ואחר כך – אחר התגלחת, התנופה וזריקת דם כל הקרבנות – הותר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים.⁽²⁰⁾

הכהן מניח ידיו תחת ידי הבעלים ומניף הכל.⁽¹⁹⁾

20. א. כבריייתא בגמרא למדנו: "ואחר ישתה הנזיר יין", אחר המעשים כולן [כל הקרבנות התגלחת והתנופה], דברי רבי אליעזר; וחכמים אומרים: אחר מעשה יחידי; כלומר: מיד אחר זריקת אחד מן הדמים, הרי הוא מותר בכל איסורי נזירות, ואילו התגלחת התנופה והבאת שאר הקרבנות אינן מעכבות.

וכתבו התוספות על משנתנו: לכאורה נראה דהאי תנא - תנא קמא דמשנתנו - כרבי אליעזר, דאמר בגמרא דאסור לשתות יין עד אחר כל המעשים; וצריך לומר דכוונת המשנה שיהיה מותר אחר התגלחת התנופה וזריקת דם שאר הקרבנות, ונכללו בלשון המשנה "ואחר כך" משום שעיקר הבאת הקרבן והגילוח כבר נזכרה לעיל מה א.

ב. ואולם שיטת הרמב"ם - שהביא דין זה כצורתו, ואף שלא פסק כרבי אליעזר - ביאר בחידושי מרן רי"ז הלוי [ויסוד הדברים הוא על פי הירושלמי שהביא, ראה שם], שמשנה זו דברי הכל היא; והיינו משום שלא נחלקו רבי אליעזר וחכמים אלא אם כל המעשים כולן מעכבים את הפקעת הנזירות, שלדעת חכמים הופקעה הנזירות וחיובי עונשיה אחר מעשה יחידי; אבל מודים חכמים לרבי אליעזר לענין מצוה [והוא עשה מדאורייתא ד"ואחר ישתה הנזיר יין", כמבואר שם] שאסור הוא לשתות יין וליטמא למתים עד אחר כל המעשים כולן, וזו היא ששינו במשנתנו "ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין וליטמא למתים", ושיטת רבי שמעון היא שיטה שלישית, שאפילו למצוה אינו צריך להמתין אלא עד אחר מעשה יחידי; וראה עוד ב"קין אורה" שכתב לפרש את משנתנו ואת דעת הרמב"ם באופן אחר.

19. א. רמב"ם פרק ט ממעשה הקרבנות הלכה ט.

ב. כתב המאירי: הוא הדין שמניף חזה ושוק ואימורין [ומניף הכל יחד], וכדכתיב "והניף אותם הכהן תנופה וגו' על חזה התנופה ועל שוק התרומה" וכל שכן באימורין, אלא שלא חש להזכיר אלא מה שנתחדש בזה על שאר שלמים [וראה רש"י בחומש דמשמע: ד, על חזה התנופה ועל שוק התרומה] אינו עולה על "והניף"; אלא על קודש יהיו לכהן על חזה וגו', כלומר: שיינתנו לכהן על חזה התנופה ועל שוק התרומה], וכך כתב הרמב"ם בפרק ט ממעשה הקרבנות הלכה ט.

ובחידושי מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם [נזירות ח א ד"ה והנראה] כתב בזה, שאין המשנה מבארת אלא את מה שהוא חלק ממצות תגלחת הטהרה, אבל תנופת החזה והשוק והאימורים אינה ממצות תגלחת הטהרה, אלא שמניפן כשאר שלמים, ולכן לא הזכירה המשנה את זה, ולפי המבואר שם, גם לא קאי על תנופה זו המשך המשנה: "ואחר הותר הנזיר" שתנופה זו אינה מעכבת; וכן הרמב"ם לא הזכיר את תנופתם של אלו בהלכות נזירות, אלא בהלכות מעשה הקרבנות, וראה שם הוכחות ליסוד זה.

ג. כתב עוד הגרי"ז שם, שלפי זה היה מקום לומר שיכול לעשות את תנופת החזה והשוק והאימורים מיד אחר הזריקה ואף קודם התגלחת, שלא כתנופת הזרוע והלחם, אבל הוכיח שם לא כן, וביאר את הטעם, דהוא משום דלכתחילה צריכה להיות תנופת החזה ונהשוק והאימורין עם הזרוע והלחם הכל ביחד תנופה אחת, כמבואר במנחות דף סב.